РОЗДІЛ 5
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ

УДК 811.111 (083. 71) “20/22

СЕМАНТИЧНІ ЗМІНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: АНАЛІЗ СЛОВНИКОВИХ ДЕФІНІЦІЙ НА ПРИКЛАДІ СЛОВНИКІВ XIX ТА XXI СТОЛІТЬ

Ветрова І. В.,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем’янчука» (м.Рівне, Україна)

Науковий керівник: **Поченюк Я. В.,**
старший викладач кафедри романо-германської філології
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем’янчука» (м. Рівне, Україна)

Анотація. *У статті досліджено та систематизовано семантичні зміни в словниках англійської мови XIX та XXI століть. На прикладах окремих дефініцій виокремлено фактори та чинники впливу на розвиток семантики англійської мови.*

Ключові слова: *семантичні зміни, словникові дефініції, словотвір, лексичний склад.*

Abstract*. The article investigates and systematizes semantic changes in English dictionaries of the XIX and XXI centuries. On the examples of selected definitions, the factors and influences on the development of English semantics are highlighted.*

Keywords: *semantic changes, dictionary definitions, word formation, lexical composition.*

Англійська мова утворилась від англо-фризьких діалектів, пройшовши довгий шлях становлення. Англосаксонський період вважають відправною точкою формування англійської мови, адже завдяки мовному змішанню словниковий запас збільшився вдвічі. Особливість сучасної англійської мови полягає в тому, що вона не є статичною. Точну кількість людей, які розмовляють англійською назвати неможливо, оскільки

статистичні дані різняться. Налічують 300 млн носіїв та близько 2 мільярдів людей, які розмовляють англійською [1]. Проте, як і кожна мова, англійська розвивається і досі. У зв'язку з безперервним розвитком світу та суспільства, сучасних технологій, появою штучного інтелекту тощо, деякі аспекти мови стають застарілими, неактуальними та зі зміною поколінь просто зникають зі словникового запасу людства. У той самий час лексикон сучасної людини поповнюється за рахунок появи великої кількості нових слів. Звертаючись до тлумачних словників різних років можна помітити, що лексика дещо відрізняється [10, 11, 12].

З'являється багато нових понять, слів, що мають назву неологізми. Одним із науковців, що досліджували цей процес був Девід Крістал, який пояснив термін «неологізм» таким чином: нове слово, вираз або конструкція, які з'являються в мові і відзначаються своєю новизною та відсутністю широкого використання серед мовців [7].

Зазначимо, що з семантичної точки зору поняття "неологізм" є повністю необґрунтованим, тому що не завжди можна відслідкувати стале походження або ж спосіб творення певного неологізму, що є непритаманним для історичної англійської мови.

З цієї причини проблема дефініцій в словниках різних століть потребує детального вивчення, оскільки новіші вже на повну збагачуються неологізмами, а старі лишаються сталими без новоутворень, проте використовуються суспільством не менше вищезгаданих.

Дослідженням словників англійської мови з семантичної точки зору займається велика кількість лінгвістів, лексикографів та дослідників. Варто відзначити таких науковців як Рейнельдс Харгрейвс, Георгій Уднич, Едвард Сепіран та інших.

Проблеми розширення та збагачення сучасної англійської мови стали предметом дослідження у працях вітчизняних і зарубіжних учених, таких як І. В. Андрусяк, Л. Г. Верба, Т. Т. Врабель, О. Л. Гармаш, Дж. Ейто, М. В. Ізбіцька, Н. Г. Іщенко, А. Е. Левицький, О. В. Ребрій, О. В. Ткачик, Н. В. Роговська, Т. М. Сакал, Дж. Свіфт. У своїх працях В. В. Виноградов, З. Н. Вердієва, Й. Трир, А. А. Уфімцева, Ф. П. Філін, М. І. Мостовий вивчали лексичний склад мови [2, 3]. Питаннями новоутворень в англійській мові займалися такі лінгвісти, як Е. Г. Балюта, В. І. Заботкіна, Ю. А. Зацний, К. Г. Коваленко, Р. К. Махачашвілі [4, 5].

Метою нашої статті є дослідження семантичних змін в англійській мові на прикладі словникових дефініцій у визначені історичні періоди.

Для досягнення мети було розв'язано ряд завдань: проаналізувати еволюцію значень слів, виокремити основні тенденції та виявити чинники, що сприяють семантичним змінам.

За словниками можна дослідити динаміку змін дефініцій, на яку впливають історичні та етимологічні чинники, які ми і будемо

досліджувати. Основним джерелом збагачення словникового складу мови є словотвір, адже цей процес постійного пошуку нових шляхів розвитку.

Розглянемо декілька основних способів словотвору:

– Префіксація - додавання префіксів до кореня слова, наприклад, *un-* (неправильний), *pre-* (перед).

– Суфіксація - додавання суфіксів до кореня слова, наприклад, *-able* (можливий), *-ness* (властивість).

– Конверсія - перетворення слів однієї частини мови в іншу без зміни форми слова. Наприклад, "to email" (дієслово) та "an email" (іменник).

– Скорочення - утворення нового слова шляхом відкидання частини слова. Наприклад, "phone" (від "telephone").

– Словосполучення - об'єднання двох чи більше слів для створення нового слова. Наприклад, "weblog" (від "web" і "log").

– Блендинг - оо́б’єднання частин двох слів для утворення нового слова. Наприклад, "brunch" (від "breakfast" і "lunch").

– Акроніми та ініціалізми - Утворення нових слів зі скорочень фраз чи імен, наприклад, "NASA" (National Aeronautics and Space Administration).

Дефініції утворювалися під впливом різних історичних подій, проте в словниках 19 та 21 століть значення їх можуть відрізнятися. Наприклад, слово "комп'ютер" в англійській мові має латинське походження ("computare" - обчислювати). Зміни в технології та суспільстві призвели до еволюції його значення з обчислювальної людини в електронний пристрій.

При детальному розгляді етимологічних чинників можемо встановити, що етимологія допомагає відстежити зміни в звучанні, значенні та написанні слів у течії історії. Розуміння історичного контексту дає змогу пояснити як культурні та соціальні зміни впливають на семантику слів. Розвиток технології та науки може відзначатися введенням нових термінів та змінами у значенні існуючих слів. Деякі слова можуть набувати нових асоціацій через історію подій чи епохальні моменти. Зміни в політиці та економіці також можуть впливати на семантику слів та сферу їх використання.

Як приклад беремо словникову дефініцію “awful” - прикметник.

Відслідковуючи хронологію цього слова можемо дізнатися, що воно походить з давньоанглійського слова “egefull” (той, що вражає). У 1300-х роках слово мало значення “гідний поваги, страху або той,що вражає”. В словнику, що датується 1890 роком прикметник “awful” має чотири значення, три з них мають спільну рису-позитивне, шанобливе ставлення до когось (наприклад, влади) або чогось, і ще одне вживання коли йдеться про жовту пресу чи інше дешеве видання. Нині цей прикметник, як свідчить Oxford Learner's Dictionary, набув широкого вжитку в значенні “жахливий, поганий” [9].

Еволюція семантичних дефініцій свідчить про постійні зміни в способах сприйняття та визначення значень слів. Мова адаптується до нових реалій, технологій, соціокультурних та наукових досягнень. Еволюція семантичних дефініцій відображає динаміку суспільства та мінливе сприйняття та використання мови.

У процесі еволюції спостерігаються тенденції до розширення, переосмислення та нової інтерпретації значень слів. Змінюються соціальні, культурні та технологічні контексти, що впливає на способи вираження та розуміння концепцій.

Важливим аспектом є також взаємодія між різними мовами та культурами, що призводить до запозичення та адаптації слів. Еволюція семантичних дефініцій є важливим елементом живої мови, що відображає не лише зміни у власне мові, а й глибші зміни в суспільстві та світогляді людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дописувачі Вікіпедії. Девід Крістал. Українська Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D0%B2%D1%96%D0%B4_%D0%9A%D1%80%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB **2.** Еволюція інтернет-простору крізь призму англійської мови / І. В. Андрусяк // «ІІ Таврійські філологічні читання»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 20-21 травня 2016 року. Видавничий дім «Гельветика», 2016. 256 с. **3.** Кульчицька А.О. Семантика неологізмів. Національний авіаційний університет - Київ, 2019. **4.** Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць / укладачі: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. Вип. 59. С. 211-214. **5.** Новосілець О.В. Семантичний розвиток лексики сучасної англійської мови / Закарпатські філологічні студії - 2019 - № 9. С. 21- 27. **6**. Остафійчук О.Д. Неологізми англійської мови в сучасному суспільстві / Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського // Серія: Філологія. Соціальні комунікації Чорноморський нац. ун-т ім. Петра Могили. Т. 31 (70), № 3. С. 156-160. **7.** Пікуш Олена. Фонологічні неологізми в англійській мові: специфіка їх утворення / О. Пікуш // Проблеми гуманітарних наук: зб. наук. праць ДДПУ / [ред. кол. : Н. В. Скотна (гол. ред.), В. Винницький, М. Зимомря та ін.]; МОН України, ДДПУ ім. І. Франка. - Дрогобич: ВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2014. Вип. 34: Філологія. С. 158–166. **8.** John Ogilvie The imperial dictionary of the English language: a complete encyclopedic lexicon, literary, scientific, and technological. London, 1885. URL: https://archive.org/details/b22652000_0002/page/n7/mode/2up **9**. Oxford Learner`s Dictionary [Електронний ресурс]. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/ **10.** Cambridge Dictionary [Електронний ресурс]. URL: https://dictionary.cambridge.org/uk/ **11.** The Free Dictionary by Tarlex [Електронний ресурс]. URL: https://www.thefreedictionary.com/ **12.** Urban Dictionary [Електронний ресурс]. URL: https://www.urbandictionary.com/